

ДЕТСКА ГРАДИНА“ДЕТЕЛИНА“

✉гр.Кърджали – 6600, ул.“Иван Вазов” №87, ☎0361/61545, odz_detelina@abv.bg

Утвърждавам:

Директор:.....

/С.Петрунова/

ПРОГРАМА

**ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА
ПРИБОЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА ОТ УЯЗВИМИ ТРУПИ
НА ДЕТСКА ГРАДИНА „ДЕТЕЛИНА”
ЗА УЧЕБНАТА 2019/2020 ГОДИНА**

Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвимите групи на детска градина „Детелина” гр. Кърджали е разработена в съответствие с рамкови европейски и национални документи и определени

I. ФИЛОСОФИЯ НА ПРОГРАМАТА

Ние приемаме приобщаващото образование като ориентиран подход, като среда в която всяко дете се чувства полезно, ценено и включено в живота на детската общност на групата, в която всички са приобщени в усещането си за принадлежност и взаимна свързаност с останалите.

II. ПРИНЦИПИ НА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Приобщаващото образование е неизменна част от правото на образование и се реализира в съответствие със следните принципи:

- гарантиране на правото на всяко дете на достъп до детска градина и на правото му на качествено образование;
- гарантиране на достъпа на всяко дете до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на обучението и приобщаването и на необходимостта от подходяща подкрепа;
- прилагане на диференцирани педагогически подходи в съответствие с интересите и стимулиращи мотивацията на детето, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
- приемане и зачитане на уникалността на всяко дете - индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на които образователната институция трябва да отговори по подходящ начин, така че детето да развие максимално своя потенциал;
- равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички деца заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат при ученето и научаването и при участието им в дейността на детската градина
- системен и холистичен подход на организация и сътрудничество на образователните институции в областта на приобщаващото образование на всички равнища - управление и екипност, използване на приобщаващи педагогически практики, създаване на сигурна и подкрепяща среда, участие на родителите, мониторинг на процеса и на качеството на подкрепата за личностно развитие, както и на влиянието им върху обучението и постиженията на децата

- сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование - детската градина, училището, центърът за подкрепа за личностно развитие, детето, семейството и общността;
- намаляване на влиянието на социалните неравенства върху ученето и върху участието на децата в дейността на детската градина.
- нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение и подготовка на децата за живот в приобщаващо общество;
- гъвкавост и динамичност на процеса на приобщаващото образование съобразно потребностите на децата в зависимост от спецификата на обществения живот.
- изграждане на позитивен психологически климат в ДГ „Детелина”.

III. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Гарантиране на достъп на не само до образование, но и до осигуряване на смислово участие, постижения и успех, осигуряване на приобщаващо образование за всички деца в детската градина, независимо от техните силни и слаби страни в която и да било област, като те стават част от общността:
 - подкрепа на самостоятелната активност на детето, с което да се подпомогне овладяването на важни житейски и социални умения;
 - активно участие в образователния процес;
 - вариативност при организацията на образованието и възпитанието;
 - партньорски отношения с родителите.
2. Готовност и нагласа за промяна на детската градина като система, за да отговори на нуждите на всяко дете за приобщаването – предполагаме равни възможности за участие и научаване, като се зачита личния избор при изготвяне на образователна програма и осигуряване на педагогическа подкрепа.

IV. РАННО ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

1. Ранното оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата се извършва в процеса на предучилищното образование.
2. Ранното оценяване се извършва от педагогическите специалисти в детската градина.
3. Ранното оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата в детската градина включва:

4. ранно оценяване на развитието на детето и на риска от обучителни затруднения - от учителите в групата в детската градина и/или от психолога, и/или от логопеда в детската градина;
5. определяне на необходимост от допълнителни модули за децата, които не владеят български език - от координиращия екип съвместно с учителите в групата в детската градина и/или по инициатива и писмено заявление до директора от родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето;
6. определяне на необходимост от извършване на оценка от екип за подкрепа за личностно развитие на индивидуалните потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето - от координиращия екип съвместно с учителите в групата в детската градина и/или по инициатива и писмено заявление до директора от родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, при:
 7. а) затруднения във физическото, познавателното, езиковото, социалното, сензорното, емоционалното, творческото развитие на детето спрямо децата от същата възрастова група;
 8. б) наличие на рискови фактори и обстоятелства в средата на детето;
 9. в) наличие на хронични заболявания, които възпрепятстват обучението, научаването и участието на детето в дейността на детската градина;
 10. г) наличие на изяви силни страни на детето в областта на изкуствата и спорта, които се нуждаят от развитие и стимулиране.
11. Ранното оценяване по т.8, т.9, се извършва на децата от 3 години до 3 години и 6 месеца при постъпване за първи път на детето в детската градина.
12. Оценяването се извършва чрез скрининг за определяне на риск от възникване на обучителни затруднения.
13. Оценяването се провежда индивидуално за всяко дете с писменото съгласие на родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, след информирането му за начина на провеждането и за ползата от прилагането на скрининга.
14. След провеждане на оценяването родителят, представителят на детето или лицето, което полага грижи за детето, се запознава с резултатите от него.
15. В зависимост от резултатите от оценяването координиращият екип съвместно с родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, определя за всяко дете дейности от общата и/или от допълнителната подкрепа за личностно развитие, които се предоставят съобразно индивидуалните потребности на детето.

16. На децата на 5- и 6-годишна възраст в подготвителните групи в детските градини или в училищата, които осъществяват задължително предучилищно образование, се извършва оценка на риска от обучителни затруднения. В 14-дневен срок преди края на учебното време на учебната година учителят на съответната подготвителна група установява готовността на детето за училище. Готовността на детето за училище отчита физическото, познавателното, езиковото, социалното и емоционалното му развитие.
17. Ранното оценяване на развитието на детето и на риска от обучителни затруднения по т. 8, т. 9 се извършва след обучение на педагогическите специалисти в детските градини, които ще извършват оценяването, организирано и/или проведено от специалисти на Държавния логопедичен център и на регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.
18. Провеждането на ранното оценяване се наблюдава и подкрепя методически от специалисти на Държавния логопедичен център и на регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.

V. ОСИГУРЯВАНЕ НА ОБЩА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

- Общата подкрепа за личностно развитие се осигурява от постъпването на детето в детската градина съобразно индивидуалните му потребности.
- Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към развиване на потенциала на всяко дете в детската градина .
- Общата подкрепа за личностно развитие в детската градина, която е насочена към всички деца в групата и гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на детската градина, включва:
 - екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
 - занимания по интереси;
 - грижа за здравето въз основа на информация от родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, за здравословното състояние на детето и за проведени медицински изследвания и консултации и при взаимодействие с медицинския специалист в здравния кабинет в детската градина;
 - ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения.

- Общата подкрепа за личностно развитие в детската градина, която е насочена към превенцията на обучителните затруднения, се изразява във включване на отделни деца в дейности според техните потребности, установени след ранното оценяване по чл. 8, ал. 3, т. 1 и 2 от Наредба за приобщаващото образование, като :

- обучение чрез допълнителни модули за деца, които не владеят български език;

- прилагане на програми за психомоторно, познавателно и езиково развитие; - индивидуална и групова работа при установени езикови и/или емоционално- поведенчески, и/или сензорни затруднения.

- Дейността по т.11 се извършва от учителите в групата в детската градина, а по т. 2 и 3 - от психолог, логопед или от друг педагогически специалист при необходимост - рехабилитатор на слуха и говора и др.
- Учителите в групата установяват напредъка на всяко дете, което е включено в дейности по т.11, поне два пъти в рамките на учебната година въз основа на материали от дейността му - рисунки и други творчески работи на детето, както и в резултат на писмени становища от логопеда, психолога или от друг специалист за развитието на детето. За резултатите от напредъка на детето учителите изготвят доклад до директора. Материалите, становищата и докладът се съхраняват в детското портфолио и в личното образователно дело на детето
- Екипната работа по т. 21 включва:
 - ✓ обсъждане на дейностите за обща подкрепа, в които се включват децата - обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с децата в групата
 - ✓ провеждане на регулярни срещи, когато са за целите на превенцията, между малка група учители и други педагогически специалисти в детската градина, съответно между класния ръководител, учители и други педагогически специалисти в училището, за:
 - ✓ а) преглед и обсъждане на информацията по обучението и развитието на дете ;
 - ✓ б) набелязване на конкретни мерки за обща подкрепа само за отделни деца
 - ✓ На родителя, представителя на детето или на лицето, което полага грижи за детето, се предоставя информация за работата с детето или ученика и при необходимост се кани на срещите по ал.
 - ✓ По време на срещите се води протокол, който се подписва от всички участници в срещата и се съхранява от координатора на координиращия екип

- ✓ Графикът на срещите се прилага към годишния план за дейността на детската градина и се актуализира при необходимост.
- Заниманията по интереси по чл. 13, т. 2 и чл. 15, т. 3 от Наредба за приобщаващото образование включват:
 - ✓ дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения и изяви на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравното образование, както и за придобиване на умения за лидерство;
 - ✓ изяви, свързани с образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности по проекти, програми и други на общинско, областно, национално и международно равнище;
- Заниманията по интереси може да се провеждат чрез различни организационни педагогически форми - състав, група, ансамбъл, отбор и др.
- Логопедичната работа като част от дейностите за целите на превенцията на обучителните затруднения се осъществява от логопед в детски градини,
 - и включва:
 - ✓ превенция на комуникативните нарушения и на обучителни трудности;
 - ✓ диагностика на комуникативните нарушения;
 - ✓ корекционно-терапевтична дейност при установени индикации за комуникативни нарушения:
 - групова работа с логопед при нарушения на артикулацията и при нарушения на темпа и ритъма на речта (заекване) - от 2 до 3 деца, а при нарушения на писмената реч и при нарушения на математическите умения - от 3 до 5 деца;
 - индивидуална работа с логопед - при останалите комуникативни нарушения и обучителни трудности;
 - ✓ консултативна дейност с учители и родители/представители на децата/лица, които полагат грижи за децата с комуникативни нарушения.
- Логопедичната превенция на комуникативните нарушения и обучителни трудности включва:
 - ✓ определяне на потребностите на децата от логопедична работа.
- Логопедичната диагностика на комуникативните нарушения включва:

- ✓ диагностика при нарушения на говора;
- ✓ невропсихологична диагностика на входно и изходно равнище на деца от 3- до 6-годишна възраст
- ✓ диагностика на езиковата компетентност на деца от 3- до 6-годишна възраст.

- ✓ терапевтичната дейност при установени индикации за комуникативни нарушения включва:
- ✓ изготвяне на индивидуални програми за корекционно-терапевтична дейност за всички деца с комуникативни нарушения;
- ✓ осъществяване на ранно логопедично въздействие при деца на 3 - 4-годишна възраст с комплексни комуникативни нарушения и с риск от обучителни затруднения; провеждане на корекционно-терапевтична дейност с деца с комуникативни нарушения.
- Консултативната дейност включва:
- ✓ консултиране на учители за особеностите и потребностите на деца с комуникативни нарушения и предоставяне на методическа подкрепа при работата с деца с комуникативни нарушения;
- ✓ консултиране, подкрепа и мотивиране на родителите/представителите на децата/лицата, които полагат грижи за децата с комуникативни нарушения, за активно участие в логопедичния процес.

VI. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

ДГ „Детелина” гр. Кърджали е една от големите и предпочитани детски градини на територията на община Кърджали, която е с две сгради и се намира на ул. “Иван Вазов“ №87. Разполага отлично подготвен и мотивиран педагогически екип, всеотдаен помощен персонал и прекрасни деца. Условието за възпитание и образование в детската градина са много добри, жизнената среда на децата отговаря на изискванията за безопасност, естетика и комфорт. Обзавеждането и интериорът на групите са съобразени с възрастовите и индивидуални потребности на децата. В групите са създадени оптимални условия за доминираща образователна дейност, набавени са учебни книжки, помагала и пособия за подлежащите на предучилищно и задължително предучилищно образование деца. В началото на учебната 2019/2020 година броят на децата, записани в детската градина е 134 деца - от яслена до задължителна предучилищна възрастова група. Етническият състав на децата е разнороден. Към настоящият момент в детската градина няма деца със специални образователни потребности, на ресурсно подпомагане. Семейният и социален статус на родителите на записаните деца в детската градина е задоволителен – родителите са и безработни и на постоянна работа. Ценят и уважават различията в етническия произход, толерантни са, уважават

културните и религиозни ценности на различните етноси, участват активно в мероприятията от културния календар на детската градина. Децата са социализирани, обичат се и остават приятели и след завършване на детската градина. С влизане в сила на Закона за предучилищно и училищно образование за втора учебна година в детската градина се разработва Програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи. „Приобщаване“ означава много повече и от „включване“. Често системата на образование включва децата, но не им осигурява поддръжка, докато *приобщаващото образование предполага децата да са част от общността, да получават адекватна подкрепа да учат, да участват, да развиват пълния си потенциал, да се сближават с другите, да се чувстват приети и ценени и да преживяват успех в обучението и в живота.* В тази програма определяме приобщаващото образование, като крачка по пътя за постигане на крайната цел - създаване на приобщаващо общество, което да позволи на всички деца и възрастни, независимо от пол, възраст и етническа принадлежност, наличие или отсъствие на нарушения в развитието, или със заболявания да участват в живота на обществото и да имат своя принос, защото именно в такова общество различията се уважават и се ценят, а с дискриминацията и предразсъдъците в ежедневието живот и в дейността на институциите се води активна борба.

СФЕРИ НА ПОДКРЕПА	ДЕЙНОСТИ – ОБЩА ПОДКРЕПА	ДЕЙНОСТИ – ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА
Подкрепа за личностно развитие на децата	1. Определяне на координатор и осъществяване на мониторинг съвместно с педагогическата колегия. 2. Разпознаване на потребността от предоставянето на обща подкрепа за личностно	1. Предложение до директора за създаване на екип за подкрепа, в случай че има индикации за него. Дейностите се реализират съгласно ДОС за Приобщаващо образование. 2. Оценката на

Изграждане на позитивен психологически климат

- развитие на детето.
3. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти.
4. Политиката на детското заведение за противодействие на тормоза в детското заведение се реализира на равнище детска градина и на равнище възрастова група , като на всяко едно от тези равнища се осъществяват дейности по превенция и интервенция - /План на Комисията за дете в риск за справяне с тормоза, механизъм и алгоритъм на действие/.
5. Стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения в областта на технологиите, изкуствата, спорта, здравното образование. Дейности разработени в Годишен план за дейността на ДГ /

- индивидуалните потребности на деца със специални образователни потребности се извършва от психолог, логопед, ресурсен учител, а при лица с увреден слух – и от рехабилитатор на слуха и говора, съвместно с учителите, които преподават на детето.
- Оценява се познавателно развитие, комуникативни умения, социални умения, физическо развитие и адаптивно поведение, психични реакции, семейно функциониране.
3. Оценката на индивидуалните потребности на деца в риск се извършва от психолог и/или от социален работник съвместно с учителите, които преподават на детето в съответната възрастова група в детското заведение. Оценяват се рисковите и защитните фактори в ситуацията на детето и неговата среда.

1. Създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения между всички участници в образователния процес.
2. Предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за

- Допълнителната подкрепа за личностно развитие се реализира чрез план за подкрепа от интердисциплинарен екип / Комисия за дете в риск /
- Работата по конкретен случай е срочна и цели подкрепа за автономното функциониране

Достъпност на средата и работа в общността

- преодоляване на проблемното поведение на децата.
3. Работа със средата, в която е детето -- семейството, децата в социогрупата.
1. Осигуряване на достъпна среда – рампи и пр. за деца със СОП.
2. Превенция на дискриминационните практики, чрез работа на Комисията за работа с деца в риск.
3. Работа с УН и Обществения съвет за подкрепа на дейностите по личностното развитие.
4. Участие на Комисията за дете в риск при превенция на рисково поведение, интеркултурно и гражданско образование.
- на детето, развитието на неговите силни страни, както и предотвратяване на отпадането му от образователната система.
- Осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти / при възникване на потребност от това/